

THÁI ĐỘ CỦA SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHOA HỌC XÃ HỘI VÀ NHÂN VĂN ĐỐI VỚI CÁC HOẠT ĐỘNG CỦA ĐOÀN THANH NIÊN NHÀ TRƯỜNG

Nguyễn Văn Lược - Nguyễn Minh Hoàng
Trường Đại học KHXH & NV.

1. Đặt vấn đề

Trong nhà trường Đại học, các hoạt động của Đoàn thanh niên, Hội sinh viên luôn là hoạt động thu hút sự quan tâm của đông đảo sinh viên. Đoàn là nơi tập hợp thanh niên, hun đúc những hoài bão, lý tưởng cao đẹp cho thanh niên - sinh viên, định hướng cho họ những giá trị tốt đẹp, đồng thời động viên thanh niên - sinh viên ra sức học tập, nghiên cứu khoa học, tích lũy kinh nghiệm cho hoạt động nghề nghiệp sau này.

Tuy nhiên, hiện nay hoạt động của Đoàn thanh niên ở các trường Đại học nói chung, trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn (ĐHKHXH&NV) nói riêng đang gặp không ít khó khăn, bất cập. Nội dung và phương thức tiến hành các hoạt động Đoàn còn nghèo nàn, đơn điệu, chưa đi vào chiều sâu nên chưa thu hút được đông đảo đoàn viên, thanh niên tham gia. Bên cạnh đó, những diễn biến phức tạp của đời sống xã hội như các tệ nạn xã hội, sự lệch chuẩn các giá trị đạo đức đã làm cho một bộ phận đoàn viên, thanh niên tỏ ra thờ ơ với hoạt động Đoàn, giảm sút lòng tin vào tổ chức Đoàn.

Thái độ của sinh viên với hoạt động Đoàn, cụ thể là thái độ của sinh viên trường ĐHKHXH&NV với hoạt động Đoàn chưa phù hợp. Nghiên cứu đề tài này, chúng tôi hy vọng có được cái nhìn khách quan hơn về thực trạng thái độ của sinh viên đối với các hoạt động của Đoàn.

2. Khách thể nghiên cứu

Chúng tôi tiến hành khảo sát 229 sinh viên năm thứ hai và năm thứ ba của trường ĐHKHXH&NV.

3. Phương pháp nghiên cứu

Trong đề tài này chúng tôi sử dụng một hệ thống các phương pháp sau đây: phương pháp điều tra bằng bảng hỏi (đây là phương pháp chính của đề tài); phương pháp phỏng vấn sâu và phương pháp thống kê toán học.

4. Phạm vi nghiên cứu

Các hoạt động của Đoàn thanh niên nhà trường là một phạm vi rất rộng. Trong đề tài này, chúng tôi chỉ nghiên cứu thái độ của sinh viên tập trung vào 3 hoạt động cơ bản của Đoàn thanh niên nhà trường là:

- Hoạt động giáo dục chính trị tư tưởng, đạo đức, lối sống.
- Hoạt động hỗ trợ học tập - nghiên cứu khoa học.
- Hoạt động xây dựng tổ chức Đoàn và Đoàn tham gia phát triển Đảng.

Trong đề tài này chúng tôi tiến hành nghiên cứu thái độ dựa trên quan điểm cấu trúc thái độ gồm ba phần: nhận thức; xúc cảm - tình cảm và hành vi của tác giả M.J.Rosenberg.

5. Kết quả nghiên cứu

5.1. Thái độ của sinh viên đối với các hoạt động giáo dục chính trị tư tưởng, đạo đức, lối sống của Đoàn thanh niên nhà trường

Chúng tôi đã nghiên cứu thái độ của sinh viên đối với 5 hoạt động giáo dục chính trị tư tưởng, đạo đức, lối sống cơ bản của Đoàn thanh niên nhà trường. Kết quả thu được cho thấy:

** Về nhận thức:*

Phần lớn sinh viên đã nhận thức được sự cần thiết của các hoạt động giáo dục chính trị tư tưởng, đạo đức, lối sống đối với họ. Hoạt động “phản đối đạo luật nhân quyền của Mỹ về Việt Nam” có tỷ lệ sinh viên cho là cần thiết và rất cần thiết ở mức cao nhất: 86%. Với đặc thù là trường KHXH&NV, các hoạt động giáo dục chính trị tư tưởng, đạo đức, lối sống của Đoàn trường rất gắn bó và thiết thực với công việc nghề nghiệp sau này của sinh viên. Do vậy, sinh viên đã nhận thức được sự cần thiết của các hoạt động đó đối với họ.

Bên cạnh phần lớn sinh viên ý thức được sự cần thiết của các hoạt động giáo dục chính trị tư tưởng, đạo đức, lối sống thì một số sinh viên vẫn cho rằng nhiều hoạt động của Đoàn còn mang nặng tính hình thức, gò ép và khuôn sáo, không phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý của sinh viên - những con người năng động, ưa sáng tạo và thích hoạt động khám phá.

** Về xúc cảm - tình cảm:*

Xúc cảm - tình cảm của sinh viên đối với các hoạt động giáo dục chính trị tư tưởng, đạo đức, lối sống được hình thành từ sự trải nghiệm của họ khi tham gia vào

các hoạt động đó, nhưng cũng có thể được hình thành từ sự giao tiếp với bạn bè, sự tuyên truyền của chi đoàn v.v...

Kết quả nghiên cứu cho thấy, phần lớn sinh viên bày tỏ xúc cảm - tình cảm tích cực đối với các hoạt động: "phản đối đạo luật nhân quyền của Mỹ về Việt Nam" - 77.2%, tuyên truyền ca khúc cách mạng - 67.2%.

Kết quả khảo sát 229 sinh viên cũng chỉ ra rằng vẫn còn một tỷ lệ nhỏ sinh viên chưa thật hào hứng đối với các hoạt động giáo dục chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống: 47.7% sinh viên chưa hào hứng với hoạt động "thi Olympic các môn Khoa học Mác - Lênin"; 37.9% chưa hào hứng với hoạt động "tuyên truyền ca khúc cách mạng".

** Về hành vi:*

Kết quả nghiên cứu cũng cho thấy sinh viên chưa tích cực tham gia các hoạt động giáo dục chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống. Sự tham gia của sinh viên mới dừng lại ở các hoạt động mang tính phong trào, bắt buộc; các hoạt động đòi hỏi sự nỗ lực ý chí cao có ít sinh viên tham gia.

5.2. Thái độ của sinh viên đối với các hoạt động hỗ trợ học tập - nghiên cứu khoa học của Đoàn thanh niên

Chúng tôi đã tiến hành nghiên cứu 5 hoạt động hỗ trợ học tập - nghiên cứu khoa học tiêu biểu của Đoàn thanh niên nhà trường nhằm giúp đỡ và khơi dậy ý thức học tập, nghiên cứu khoa học của sinh viên trong nhà trường. Kết quả thu được cho thấy:

** Về nhận thức:*

Phần lớn sinh viên ý thức được sự cần thiết của các hoạt động hỗ trợ học tập - nghiên cứu khoa học do Đoàn trường tổ chức. 82.3% sinh viên cho rằng "ngày hội nghề nghiệp việc làm" và 79.7% sinh viên cho rằng "diễn đàn trao đổi phương pháp học tập" là cần thiết và rất cần thiết đối với sinh viên. Điều đó cho thấy, sinh viên có nhu cầu thực sự trong việc hỗ trợ học tập và nghiên cứu khoa học từ phía Đoàn thanh niên nhà trường.

** Về xúc cảm - tình cảm:*

Để đánh giá xúc cảm - tình cảm của sinh viên đối với hoạt động hỗ trợ học tập - nghiên cứu khoa học của Đoàn thanh niên nhà trường, chúng tôi đưa ra các mức độ đánh giá là hào hứng, rất hào hứng và không hào hứng. Kết quả khảo sát cho thấy có 63.3% sinh viên cảm thấy hào hứng và rất hào hứng với các hoạt động hỗ trợ học tập - nghiên cứu khoa học của Đoàn thanh niên.

Khi tìm hiểu mức độ thể hiện xúc cảm - tình cảm qua các hoạt động hỗ trợ học tập - nghiên cứu khoa học cụ thể đã cho kết quả bất ngờ: "ngày hội nghề nghiệp việc làm" từ chỗ được 83.2% sinh viên cho là cần thiết và rất cần thiết thì nay chỉ có 54.5% hào hứng với hoạt động này. Mâu thuẫn này xuất phát từ đâu? Qua khảo sát chúng tôi nhận thấy, tuy hoạt động này được tổ chức rộng rãi ở hầu khắp các Liên chi đoàn (các

Khoa) nhưng nhìn chung những người tổ chức mới chỉ nghĩ đến việc làm sao tổ chức cho được chương trình (như kế hoạch), vẫn còn rất đơn điệu, mang tính hình thức, chưa chú ý đến hiệu quả thực sự của nó. Chính điều này đã gây ra sự thất vọng ở sinh viên.

** Về hành vi:*

Hoạt động "ngày hội nghề nghiệp việc làm" là hoạt động có ít sinh viên tham gia nhất: 46.3%; "phong trào đổi mới phương pháp học tập" là hoạt động có tỷ lệ sinh viên tham gia đông đảo nhất: 74.7%.

Các kết quả cho thấy: tỷ lệ sinh viên tham gia vào các hoạt động hỗ trợ học tập - nghiên cứu khoa học của Đoàn thanh niên không cao; đặc biệt có tới 45.9% sinh viên không tham gia vào các hoạt động "hỗ trợ nghiên cứu khoa học"; 33.6% sinh viên không tham gia "phong trào học kỹ cương, ôn chất lượng, thi nghiêm túc". Cả 5 hoạt động hỗ trợ học tập - nghiên cứu khoa học đều là những hoạt động hết sức thiết thực đối với sinh viên, nhưng tỷ lệ sinh viên tham gia rất hạn chế. Điều đó bắt nguồn từ chính hiệu quả mà các hoạt động hỗ trợ học tập - nghiên cứu khoa học mang lại cho sinh viên không cao.

5.3. Thái độ của sinh viên đối với các hoạt động xây dựng tổ chức Đoàn và Đoàn tham gia phát triển Đảng

Để nghiên cứu thái độ của sinh viên đối với hoạt động xây dựng tổ chức Đoàn và Đoàn tham gia phát triển Đảng, chúng tôi đã tiến hành nghiên cứu 5 hoạt động cơ bản của Đoàn thanh niên nhà trường về lĩnh vực này bao gồm: sinh hoạt chi đoàn, đóng đoàn phí; phát biểu ý kiến xây dựng chi đoàn; bình xét đoàn viên ưu tú; phê phán những biểu hiện tiêu cực trong đoàn viên, sinh viên. Kết quả thu được như sau:

** Về nhận thức:*

Phần lớn sinh viên đã nhận thức hoạt động xây dựng tổ chức Đoàn và Đoàn tham gia phát triển Đảng là hoạt động rất cần thiết không chỉ đối với sinh viên mà còn đối với tổ chức Đoàn: 86.9% sinh viên cho rằng hoạt động "sinh hoạt chi đoàn" và 84.4% sinh viên cho rằng "đóng đoàn phí đầy đủ" là những hoạt động cần thiết và rất cần thiết để xây dựng tổ chức cơ sở đoàn vững mạnh. Điều đáng mừng là bên cạnh những hoạt động mang tính bắt buộc như: đóng đoàn phí; "sinh hoạt chi đoàn", các hoạt động khác đòi hỏi sự tích cực của sinh viên cũng được chính các bạn sinh viên nhận thức là cần thiết và rất cần thiết đối với việc xây dựng tập thể như: phê phán những biểu hiện tiêu cực trong đoàn viên, sinh viên - 78.1%; "phát biểu ý kiến xây dựng chi đoàn" - 75.1%.

** Xúc cảm - tình cảm:*

Trong số 5 hoạt động cụ thể của Đoàn trường nhằm xây dựng tổ chức Đoàn và Đoàn tham gia phát triển Đảng thì chỉ có hoạt động "sinh hoạt chi đoàn" là được sinh viên bày tỏ tình cảm tích cực ở mức khá cao: 70.3%. Đây là hoạt động có tỷ lệ cao nhất. Các hoạt động còn lại chỉ có khoảng trên dưới 50% sinh viên tỏ ra hào hứng.

Điều đáng nói là sinh viên rất hào hứng với hoạt động sinh hoạt chi đoàn, nhưng lại có 45.4% sinh viên không hào hứng với việc phát biểu ý kiến xây dựng chi đoàn.

Như vậy, một tỷ lệ không nhỏ sinh viên tỏ ra chưa hào hứng với các hoạt động xây dựng tổ chức Đoàn và Đoàn tham gia phát triển Đảng. Trong số những hoạt động sinh viên bày tỏ tình cảm không hào hứng tham gia đáng lo ngại có những hoạt động có tới hơn nửa sinh viên không hào hứng tham gia: 50.7% sinh viên không hào hứng với việc "phê phán những biểu hiện tiêu cực trong đoàn viên, thanh niên"; 45.4% sinh viên không hào hứng với việc phát biểu ý kiến xây dựng chi đoàn. Lý giải lý do tại sao sinh viên không hào hứng với việc phát biểu ý kiến xây dựng chi đoàn sinh viên Nguyễn Thanh T, Khoa Lịch sử cho rằng: *"phần lớn sinh viên họ sống cho cá nhân họ, không có tinh thần tập thể. Mặt khác, phong trào chỉ mang lại lợi ích cho một số người trong BCH còn đoàn viên bình thường có tham gia cũng không mang lại lợi ích thiết thực gì cho họ. Do đó, họ đứng dưng với việc phát biểu ý kiến xây dựng chi đoàn cũng như các hoạt động khác là điều dễ hiểu"*.

* Về hành vi:

Sự tham gia của sinh viên vào các hoạt động xây dựng tổ chức Đoàn và Đoàn tham gia phát triển Đảng là một trong những thước đo quan trọng thái độ của sinh viên đối với các hoạt động xây dựng tổ chức Đoàn và Đoàn tham gia phát triển Đảng.

Qua nghiên cứu chúng ta nhận thấy: những hoạt động mang tính bắt buộc thì sự tham gia hưởng ứng của sinh viên rất đông đảo còn các hoạt động mang tính tự giác, thể hiện tính tích cực của cá nhân thì rất ít sinh viên tham gia: 91.7% sinh viên trong diện khảo sát tham gia sinh hoạt chi đoàn; 96% đóng đoàn phí đầy đủ. Nhưng chỉ có: 46.2% đoàn viên phát biểu ý kiến xây dựng chi đoàn. Như vậy, từ nhận thức tới hành động còn là một khoảng cách không nhỏ.

Có nhiều nguyên nhân chủ quan và khách quan ảnh hưởng tới việc tham gia tích cực vào các hoạt động xây dựng tổ chức Đoàn và Đoàn tham gia phát triển Đảng của sinh viên. Quả thực cuộc sống của một sinh viên có quá nhiều điều phải lo lắng, từ chuyện học hành, thi cử đến cuộc sống thường nhật hàng ngày. Nhưng cũng có những lý do từ chính tổ chức Đoàn đã hạn chế sự tham gia của sinh viên vào các hoạt động xây dựng tổ chức Đoàn và Đoàn tham gia phát triển Đảng.